

Asia: VN/14758/2021

Lausuntopyyntö: ehdotus ympäristöministeriön asetukseksi rakennuksen ilmastaselvityksestä

Osa 1. Asetusluonnoksen yleinen palaute

Tässä osiossa voit antaa yleistä palautetta asetuksesta, perusteluista ja esitetyistä vaikutuksista. Teknisiin yksityiskohtiin voit halutessasi antaa erikseen palautetta osiossa 2.

-

a. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä selkeä ja ymmärrettävä?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Pääosin selkeä, mutta on paljon yksityiskohtia, jotka vaativat tarkennuksia.]

b. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi tarpeeksi kattava, jotta se osaltaan tukee hiilineutraaliuden saavuttamista Suomessa?

En osaa sanoa

c. Soveltuuko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi sekä uusille että korjattaville rakennuksille?

Ei

d. Soveltuuko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi käytettäväksi rakennuksen suunnittelun aikana ennen rakentamisluvan hakemista?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Karkealla tasolla soveltuu.]

e. Muita yleisiä kommentteja:

-

Osa 2. Kommentit asetustalon pykäliin

1 § Rakennuksen vähähiilisuuden arviointi

Onko arvioinnin vastuun rajaus pääsuunnittelijan, rakennussuunnittelijan ja erikoissuunnittelijan tehtäväksi mielestäsi sopiva?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Vastuu tulisi olla rakennushankkeeseen ryhtyvällä. Laskijalla pitäisi olla riittävä pätevyys kuin myös laskelmien mahdollisella tarkastajalla.]

2 § Määritelmät

Onko määritelmät kuvattu mielestäsi selkeästi?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Pääosin kyllä, mutta esim. pinta-alojen määritelmät epäselviä.]

3 § Arvioinnin kohde

Vähähiilisyys arvioitaisiin sekä rakennukselle että rakennuspaikalle. Onko arvioinnin rajausta mielestäsi sopiva?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Päästöt pitäisi raportoida samaa yksikköä kohti. Esim. perustusten päästöjä on vaikea hahmottaa jos rakennuksen päästöt raportoidaan nettoalaa kohti ja perustukset rakennuspaikan pinta-alaa kohti (jota ei edes ole vielä määritelty). Perustusten jättäminen raja-arvojen ulkopuolelle on ymmärrettävää, mutta niiden päästöt (sekä muiden kiinteiden rakenteiden) olisi hyvä raportoida samassa yksikössä rakennuksen kanssa, että saisi käsityksen niiden suuruudesta. Pitäisi myös saada yksiselitteinen ohjeistus siitä, mikä kuuluu rakennukseen ja mikä rakennuspaikkaan.]

Arvioinnin ulkopuolelle jätettäisiin rakennuspaikan kasvillisuus ja maaperä, sekä purettavat rakenteet, väliaikaiset telineet ja suojaukset. Onko arvioinnin rajausta mielestäsi sopiva?

Kyllä

4 § Arviointijaksojen pituudet

Arviointi tehtäisiin yleensä 50 vuoden ajanjaksolle, kuten muissa pohjoismaissa ja EU:n Level(s)-menetelmässä. Onko arviointijakson pituus ja sen vakiointi mielestäsi hyvä lähtökohta?

Kyllä

5 § Arvioinnissa käytettävät tiedot

Arviointiin voitaisiin käyttää sekä kansallisen päästötietokannan että rakennustuotteiden ympäristöselosteiden tietoja. Onko tämä tietosisältö mielestäsi sopiva?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [EN 15804+A2 standardin mukaisia ympäristöselosteita on toistaiseksi hyvin vähän käytettävissä ja vaatimus rajaa pois paljon materiaaleja, joissa on vanhempi A1 mukainen ympäristöseloste. Tämä toki korjaantuu ajan myötä, mutta on ongelma lähivuosina. Kansallinen päästötietokanta on hyvä olla olemassa, mutta sinne pitäisi saada paljon enemmän materiaaleja ja sitä tulisi päivittää usein. Päästötietokantaan pitäisi saada myös enemmän taulukkoarvoja esim. talotekniikkaan ja erilaisille käyttötarkoituksiluokille. Kaikki päästötietokannan tekstit (ja myös taustaraportit) pitäisi ehdottomasti olla suomeksi.]

6 § Hiilijalanjäljen arviointi

Hiilijalanjälkeen laskettaisiin rakennustuotteiden valmistus, kuljetukset, rakentaminen, energian kulutus, rakennustuotteiden vaihdot, rakennuksen purkaminen, purkumateriaalien kuljetus, jätteenkäsittely ja loppusijoitus. Onko hiilijalanjäljen kattavuus mielestäsi riittävä?

Kattavuus on riittävä

7 § Rakennustuotteiden valmistus

Arviointi sisältäisi rakennuksen kantavan rungon, täydentävien rakenteiden, talotekniikan pääosien sekä

rakennuspaikan keskeisten rakenteiden ja perustusten tuotteiden valmistuksen. Onko arvioinnin kattavuus mielestäsi sopiva?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Pitäisi määrittää yksiselitteisesti, mitä lasketaan ja mitä ei, niin että ei jää tulkinnanvaraa. Esim. mitä tarkoittaa talotekniikan pääosat. Vaadittaville osille pitää myös löytyä päästötietokannasta riittävät päästötiedot sekä tarvittavat taulukkoarvot.]

Uudelleen käytettävien rakennustuotteiden hiilijalanjälkeä tai niiden uudelleenkäytön valmistelun hiilijalanjälkeä ei tarvitsisi arvioida. Onko periaate mielestäsi sopiva?

Kyllä

8 § Rakennustuotteiden vaihdot

Arviointiin ei sisältyisi uusien rakennusten elinkaaren aikana tapahtuvan laajamittaisen korjauksen tai ennakoimattomien rikkoantumisten vaikutus. Onko tämä rajausta mielestäsi sopiva?

Kyllä

9 § Rakennus- ja purkumateriaalin käsittely

Arviointiin ei sisältyisi uuden rakennuksen tontilta purettavien aiempien rakennusten tai rakenteiden purkamisen ja jätteenkäsittelyn vaikutus. Onko tämä rajausta mielestäsi sopiva?

Kyllä

10 § Rakennus- ja purkumateriaalin loppusijoitus

Onko loppusijoituksen vaikutusten arviointi kuvattu riittävän selkeästi?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Nämä on selkeintä laskea taulukkoarvoilla. Pitäisi ehkä olla enemmän vaihtoehtoja eri rakennustyypeille.]

11 § Kuljetukset

Rakennustuotteiden ja purkujätteiden kuljetusten vaikutukset voitaisiin arvioida joko taulukkoarvojen pohjalta tai laskien hankekohtaisesti kaavan mukaan. Ovatko nämä vaihtoehdot mielestäsi riittävät?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Kuljetuksiin pitää saada ehdottomasti neliöpohjaiset arvot ja mahdollisesti eri rakennustyypeille omat. Nyt laskentaohjeessa viitataan käyttämään päästötietokannan arvoja keskimääräisten kuljetusetäisyyksien ja eri kuljetusmuotojen osalta. Tämä tarkoittaa, että pitäisi arvioida kaikkien rakennustuotteiden kuljetukset erikseen. Lisäksi päästötietokannassa ei ole keskimääräisiä kuljetusetäisyyksiä. Vaiva on kohtuuttoman suuri kuljetusten päästövaikutukseen nähden.]

12 § Työmaatoiminnot

Työmaan vaikutukset voitaisiin arvioida joko taulukkoarvojen pohjalta tai laskien hankekohtaisesti kaavan mukaan. Ovatko nämä vaihtoehdot mielestäsi riittävät?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Taulukkoarvojen käyttö on perusteltua. Eri rakennustyypeille olisi hyvä olla omat vaihtoehdot. Tulee kuitenkin säilyttää mahdollisuus laskea päästöt tarkemmin niin haluttaessa.]

13 § Energian käyttö

Energian käytön vaikutukset laskettaisiin muiden pohjoismaiden ja EU:n Level(s)-menetelmän mukaisesti

käyttäen skenaarioita eri energiamuotojen hiilijalanjäljen ennakoituille vähenemille tulevaisuudessa. Onko tällaisten skenaarioiden käyttö mielestäsi sopiva lähtökohta arvioinnille?

En osaa sanoa

14 § Hiilikädenjäljen arviointi

Rakennuksen hiilijalanjäljen rinnalla arvioitaisiin myös mahdolliset myönteiset ilmastovaikutukset, joita ei syntyisi ilman rakennushanketta. Onko tällaisen ns. hiilikädenjäljen arviointi mielestäsi tarpeen?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Hiilikädenjäljen arviointi on kannatettavaa, mutta siihen olisi hyvä saada selkeämmät säännöt. Sille ei kuitenkaan pidä asettaa vaatimuksia.]

Hiilikädenjälkeen luetaan rakennustuotteiden uudelleenkäyttö ja kierrätys, kierrätyspolttoaineet ja jätteenpoltto, uusiutuva energia, pitkäikäiset hiilivarastot ja sementtipohjaisten tuotteiden karbonatisoituminen. Onko hiilikädenjäljen kattavuus mielestäsi riittävä?

En osaa sanoa

15 § Uudelleenkäyttö ja kierrätys

Onko uudelleenkäytön ja kierrätyksen hiilikädenjäljen laskenta kuvattu selkeästi?

Kyllä

16 § Hyödyntäminen kierrätyspolttoaineena

Onko kierrätyspolttoaineen hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

En osaa sanoa

17 § Hyödyntäminen polttolaitoksessa

Onko energiana hyödynnettävien materiaalien hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

En osaa sanoa

18 § Ylimääräinen uusiutuva energia

Onko ylimääräisen uusiutuvan energian hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

Kyllä

19 § Hiilivarasto

Onko ylimääräisen uusiutuvan energian hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

Ei

Hiilivarasto lasketaan vain niille rakennusosille, jotka pysyvät rakennuksessa tai rakennuspaikalla vähintään 100 vuoden ajan. Onko vähimmäisajan määrittely mielestäsi tarpeellista?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Miten määritetään se, että oletetaan tuotteen säilyvän rakennuksessa vähintään 100 vuotta ja kuka sen voi määrittää? Vähimmäisaika pitäisi poistaa, se aiheuttaa vain hämmennystä ja epäselvyyttä. Eihän kukaan osaa ennustaa kauanko tuote pysyy rakennuksessa.]

20 § Karbonatisoituminen

Onko karbonatisoitumisen hiilikädenjäljen arviointi esitetty selkeästi?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Tähän olisi hyvä saada esim. joitain skenaarioita ja taulukkoarvoja. Karbonatisoitumisen voi laskea vasta rakennuksen purkamisen jälkeiselle ajalle ja se on kyllä melkoista ennustamista. On kuitenkin hyvä säilyttää mahdollisuus tarkempaan laskentaan.]

21 § Ilmastaselvitys

Ilmastaselvitys laadittaisiin rakentamislupaa haettaessa ja se olisi päivitettävä ennen rakennuksen käyttöönottoa, jos muutoksia on tullut. Onko ilmastaselvityksen kaksivaiheisuus mielestäsi sopiva lähtökohta?

Muutosehdotus tai muu kommentti: [Pitäisi määritellä selkeästi, millaiset muutokset aiheuttavat päivitystarpeen ja millä tarkkuudella se tulee päivittää. Muutoksia tulee varmasti aina. Pitäisi myös määrittää, mitä tapahtuu jos raja-arvot ylittyvät päivitysvaiheessa. Ja kuka tarkistaa, että laskelma on päivitetty riittävällä tasolla? Onko rakennusvalvonnoilla riittävää pätevyyttä ja resursseja.]

22 § Ilmastaselvityksen sisältö

Onko ilmastaselvityksen vähimmäisisältö mielestäsi tarpeeksi kattava?

En osaa sanoa

23 § Vähähiilisuuden tulosten esittäminen

Tulokset esitetään erikseen rakennukselle ja rakennuspaikalle. Tämän jaon pohjalta voitaisiin myöhemmin asettaa pelkästään rakennusta koskevia päästörajoja. Onko arvioinnin tulosten jako erikseen rakennukselle ja rakennuspaikalle mielestäsi sopiva lähtökohta?

Kyllä

24 § Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Kommentit:

-

Osa 3. Vähähiilisuuden arvioinnin menetelmäohje

Kommentit ja muutosehdotukset menetelmäohjeeseen:

On hyvä, että laskentaohjeessa on erilaisia esimerkkejä. Näitä voisi tulevaisuudessa tehdä paljon lisääkin ja niin, että ne eivät ole kytköksissä suoraan laskentaohjeeseen. Voisiko niitä lisätä vaikka päästötietokannan yhteyteen? Jos tulee eteen joku hankala tai tulkinnanvarainen asia, voisi tällaisesta tilanteesta tehdä aina laskentaesimerkin, jolloin kaikkien ei tarvitse miettiä samaa asiaa uudestaan.

Laskentaohjeesta saa kuvan, että hukkaprosentit sisältyvät päästötietokannan arvoihin. Ne ovat siellä kuitenkin vain lisätietona, eli tätä voisi tarkentaa.

Rakennuksen pinta-ala on ilmaistu yksikössä m^2 . Perustelumuiustiossa tarkennetaan, että sillä tarkoitetaan lämmitettyä nettoalaa, eli samaa kuin energiatodistuksessa. Tämän voisi tarkentaa myös menetelmäohjeeseen.

Rakennuspaikan pinta-alalle pitäisi saada pikaisesti selkeä määritelmä, jos sitä halutaan käyttää raportoinnin perusteena.

Virkkunen Antti
Insinööritoimisto Vesitaito Oy